

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Helyben:
 Egy héra. I kor. Egy héra. I kor. 50 HLL.
 Negyedévre . . . 3 . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Feladvány szerkesztő:
IFJ. MÓRICZ PÁL.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECEN.
 Piacz-utca 47. és 48. szám.

A részeg ország.

Hol, merre van az a szerencsétlen ország, amelyre rásütik azt, hogy részeg? Egy egész ország? Nem is egy csapat ember, nem is egy község, város vagy megye, hanem az egész ország? Hol, merre van az a részeg ország?

Nem kell sokáig keresni. Tejjel-mézzel folyó Kánaán volt valaha, népe szabadság szerető, józan, becsületes és magyar. Magyarország az a részeg ország. Vagy ha nem is az egész, hanem az a rész, ahol csak magyarul beszélnek, tisztán zengő édes nyelvünkön, — amelyért oly dicsőségesen küzdött csak a minap is a magyar nép.

Balogh Pál „Magyarország fajnépeiről“ egy térképet csinált. Ezen a térképen a tiszta magyarok lakta vidék pirosra van festve. Elnézem ezt a térképet: Bereg megyétől délre és nyugat felé csak itt-ott tarkállik egy sárgás, zöldes folt. Bereg, Szatmár, Borsod, Szabolcs, Hajdu, Bihar, Nógrád, Heves, Szolnok, Pest, Békés, Csongrád, Csanád, Fehér, Veszprém, Esztergom, Komárom, Zala, Tolna, Somogy, Baranya vármegyék, no meg a Bácskánk is java részben, aztán Er-

délyben Udvarhely, Háromszék és Csik megyék teszik azt az országot, amelyre tegnap egy kormányelnök azt mondta, hogy részeg.

És ez a kormányelnök Magyarország kormányelnöke.

Csodálatos bárgyu nép ez a magyar. Ime. A városainknak polgármesterei elmennek udvarolni Tisza Pista urnak és az a Tisza Pista elég vakmerő azt mondani, hogy ő arra vállalkozott, hogy ezt az országot, a magyarok országát „a mérges illúziók által okozott részegségből“ kijózanítsa — és nem akadt egyetlen polgármester, aki ennek a vakmerő embernek oda vágta volna, hogy a miniszterelnök részeg, hogy a miniszterelnököt megrészegítette Bécestől kapott hatalma, amely előtt hasra vágódott ez a gyáva népség.

Nem, egyetlen polgármesterben sem volt annyi bátorság, de annál több volt a szolgálalkúság. Megéljenze Tisza Pistát akkor, amikor meggyalázta a nemzeti önérdetét.

A magyar nemzet harcolt szentséges nyelve jogáért. Ez az alkotmányos jog mérges illúzió, az a fenséges harcz, a lelkesedés részegség volt.

Oh, bár ki ne józanodott volna

ebből a részegségből addig, míg ki nem vivta, szentséges nyelve jogait. Ez csak úgy sikerült volna, ha az ilyen gyászmagyarkákat elsöpörte volna az utjából, ha kikergette volna az országból.

De — sajnos — megmérgezték maszlagokkal az ugynevezett vezéreket, akik cserben hagyták a nemzetet. Ime itt a gyümölcse a gyáva leszerelésnek: mindennap megmeri gyalázni a nemzet önérdetét Klopi István.

Hát csak mondjátok el polgármester urak a magyaroknak, hogy az előtt az ember előtt voltatok, annak az embernek a kezét csókoltátok, aki kifogja józanítani ezt az országot részegségből!

Adjátok át Klopi István üzenetét, tán ettől az üzenettől kijózanodik a részeg ország.

Országgyűlés.

[Budapest, 1904. július hó 16-án.]

Eredeti tudósításunk.

Mint ősszel a legyek, az országházában is akként szédeleg néhány hónapja. Honmentő, honárusító egyformán közönyösen veszi az országügyét, úgy hogy Feilitsh báró elnök fél tizenegy órakor nyitotta meg az ülést; mert igazán csak néhány nagysá-

Vilmos földjén.

Boldog a néped,
 Véréből vére, lelkéből lelke vagy,
 Nemetek között te legelső, te nagy!

Napotok éget . . .
 Fölnyitom szívem, kitárom a keblem,
 Nagyságotoknál föl hadd melegedjem!

Földetek járom
 S betelni véle szinte nem is győzők —
 Buzdit, fölemel szabad levegőtök.

. . . Nehéz a járom,
 Melyben hazámat örök álma tartja!
 Mikor virrad már reggel a magyarra?

Mert ha fölébred
 S tenger keserve kiömlik szívéből:
 Szabadságának oltárja fölépül!

És majd a népet
 Nem hideg törvény lekötő szavára:
 Magyar szívével vezeti királya!

Gyökössy Endre.

Vasárnapi levél.

A debreczeni közélet egyik tevékeny tagjától érdekes cikket vettem és őrizek az asztalfiában. Amennyire érdekes, de még inkább tanulságos ez a cikk. Olyan ember írta, a ki a legjobbhiszeműleg működött közre a legutóbbi tisztújításnál oly irányban, hogy a Kovács József polgármestersége mellett forduljek a koczka.

Most ez a férfi lemondólag panaszokdix, hogy a várva-várt rendszerváltozást illetőleg csalódott, mert „a czimboráskodás és titkolódzás“ ma is végzetes erővel érvényesülnek a városházán, a város ügyeinek az intézésében. Hát a mi a titkolódzást illeti, arról alulírott jómagam is bizonyosságot tehetek; mert a mi sem a Dégenfeld József főispansága, sem a Simonffy Imre polgármestersége alatt nem történt meg: a közügyek intézésénél napirenden vannak a titkos, a nyilvánosság elől légmentesen elzárt üléskezesek; sőt a közérdekű hírek kiszolgáltatását is tilalom alá tették közigazgatásunk strucez-politikusai.

Addig is míg érdeme szerint foglalko-

zunk ezen muszkaszagu eljárással, őszintén mondom, hogy ez az ut nem a közbizalomnak, nem a tartós rokonszenvnek az útja. És Kovács József polgármester ezen az uton haladva a legélesebb bírálatok, az alapos, sőt alaptalan gyanúsítások fájdalmas, lejáratós nyilatkozásainak meztelen, a legkönnyebben sebezhető czélpontjaul teszi ki magát; mert tőle a polgárság és közvélemény más rendszert, egészséges, nyílt ügyvezetést remélt és vár. És ma meg talán nem késő, fordíthat is az ekeje szarván nemcsak a város, de a saját jólfelfogott érdekeiben is.

Azt olvasom az újságból, hogy Debreczen város négy történelmi vezéralakunknak a megfestésével budapesti festőművészeket bízott meg. Nem Benczurt, hanem olyan piktorokat, a milyen sok kerül országszerte; sőt a milyenek, illetőleg amilyeneknél különbek itt Debreczenben is találhatóak. Bosznay Istvánt, Bakos Tivadart nem említem, ők inkább tájképfestéssel foglalkoznak; hanem vármegyék, városok, magánosok részére annál több ilyen festményt készítettek már Rajzó Miklós és Kovács János. Rajzó Mik-

Chylinski Gy. Utóda

fényképészeti műterme

DEBRECZEN, Piacz-utca 41. sz. alatt

a legkényesebb művészi izlést is kielégítő fényképek mérsékelt árak mellett készülnek.

Ugyanott olajmestményeki akvarellek, fénykép-nagyítások és oleografiák is a legszebb kivitelben készülnek.

gos ur volt jelen. Pedig érdemes lett volna nem tizeknek, sem százaknak, hanem százazreknek, a magyarság millióinak szívökbe véteni azt a kurucz igaz és őszinte szót, a melyet Polónyi Géza mondott el s a milyenért sem rangot, sem kitüntetést, sem felsőbb zsiros jutalmat nem osztogatnak a végzet által nekünk juttatott kormányzóink.

Veress József az első szónok. Szerinte soha meg kormány nem terjesztett olyan javaslatot a ház elé, mint a mostani, amelynek már szövege is mily közjogi sérelem. Már a cím: „Ő császári és apostoli királyi felsége legmagasabb udvartartása” nem felel meg törvényeknek. Ilyen udvartartást a mi közjogunk nem ismer. Ilyen udvartartás részére költséget a magyar törvényhozástól kérni nem lehet. Ki kell javítani a címet törvényeknek megfelelően. A magyar királyi udvartartás költségeire vonatkozó törvényjavaslat címe felel meg a mi közjogunknak. (Helyesles a baloldalon.)

A törvényjavaslatban nem tüntetik ki, mekkora összeget fordítanak a király személyes szükségletére és mennyit kapnak a főhercegek, meg a személyzet. Ellenzi az udvartartás költségeinek felemelést, mert mi sem okolja meg. **Azt kéri, egyetlen egy helyet mutassanak Magyarországon, a hol a Habsburg-ház uralkodásának áldásos nyomait láthatnók. Hol látjuk az uralkodóház bőkezűségének nyomait? Egyetlen egy tudományos vagy művészeti intézményt mutassanak, amely az uralkodóház bőkezűségről tesz tanuságot. (Ugy van! Ugy van! a baloldalon.)**

Mindaddig, amíg az udvar teljesen magyarra nem van, nem fogadja el a törvényjavaslatot. (Helyeslés a baloldalon.)

Polónyi Géza beszél.

Polónyi Géza beszélt ezután. Feltűnik neki, hogy a ház arisztokrata tagjai hiányzanak; legtöbbje szabadságot kért. Ebből azt következteti, hogy a magnások nem rendelkeznek Tisza Istvánnal és kormányával. Kivétel ebben a volt kereskedelmi miniszter, Daniel báó, a ki mint lovag a javaslat védelmére kél. Mindez azt bizonyítja, hogy odaát nem minden tejfel, hogy odaát nincsen minden rendben. Daniel beszédének komoly parlamenti méltatásáról kénytelen a szólo lemondani. Daniel azt mondja, hogy nincs idő, hogy hosszasan foglalkozzunk a javaslattal. Hát időt-kareképzés-tár a képviselőház? Ugy tudja, hogy nem az, hanem komoly küzdelmek születtek. Daniel szerint van magyar udvartartás, a másik mondatában azt mondja, hogy az udvartartásnak közösnek kell lenni, a harmadik

lós a budapesti tárlatokon is szép erkölcsi és anyagi sikereket aratott már pompás magyar életképeivel; de mint arczepefestő, legutóbb a Simonffy Imre éle nagy és egy kisebb mellkép festményével érdemelte ki a figyelmet és elősmerest művészetének értékeségével; szóval minden tekintetben bizalomra érdemes művész ember, a kivel, ha jól tudom, a festményekre vonatkozólag, érintkezésbe is léptek a város urai; tehát nem helyeseltető, hogy ugyanazon körülmények mellett nem a helybeli tehetséges, bizalomra érdemes művészeknek, hanem budapesti művészeknek adták e megrendeléseket. Ertenénk, ha még Benczurról vagy László Fülöpörl és tizezrekről volna szó.

Az is Rajzóval történt meg, hogy igazi eleven képet festett József főhercegről, a midőn „Palatinus Jóska” urunk a Hortobágyon időzött és a pásztorkokkal is barátkozott. A festőművész annakidején ezt a debreczeni

mondatában pedig kijelenti, hogy Tisza megcsinálja a magyar udvartartást. (Derűtség.) **Szakasztottan úgy csinál, mint az egykori zsidó, a kin a fazekat követelték.** — **Fazekat nem kaptam, mondotta, törötten kaptam a fazekat, folytatta, aztán miért is követelik rajtam a fazekat, a melyet egészben adtam vissza.** (Derűtség.)

Mit hisz a király?

Polónyi: A király azt hiszi, hogy a nemzet az övé, a korona az övé.

Hock János: Az államadóság az övé!

Polónyi Géza: Azt nem mondja. **A király azt hiszi, hogy a nemzet, a korona, hadsereg az övé. Pedig ez nem áll, de hogy így gondolkoznak odafönt mar az is nagy szerencsétlenség.** Nem akar érzelmi momentumokat a vitába belevinni, mert ha ezt tenné, akkor **a háromszáz esztendősből csak fajdalmas emlékek támadnának fel.**

A Hofschatz-kammer (udvari kincses kamra) titkai.

Majd a kérdéssel érdemben foglalkozik. Kérdi, hogy jövőnk mi ahoz, hogy a kabinetirodát főnartsuk, ho ott a magyar közjog kabinetirodát nem ismer. Aztán beszélünk a király magántulajdonairól Magyarországon. Az udvar egyetlen egy tagja sem járul az ország közterheihöz, még hagyatéki illetékek révén sem. **Azt se tudjuk, hogy mennyi az a vagyon.** Csak beszélnek, hogy a király Európa leggazdagabb fejedelme. Azt kéri, hová mennek a rendjelek után járó díjak? Azt kéri, hová jutnak az udvari szállítói címekért fizetett taksák? Ugy tudja, hogy a taksa ezer forint.

Mit szól ehhez a miniszterelnök és mit a pénzügyminiszter? Ez elszámolás nélkül való elbánás. Tudni szeretnők, milyen célra fordítják ezeket a pénzeket? **Az ellen tiltakoznék, hogy ez a Hofschatzkammerbe folyék be.** Ezzel a kérdéssel majd egészen külön fog foglalkozni.

A főhercegek kártyaadóssága.

Hogy is áll most az udvartartás dolga. Erzsébet királyné meghalt, Rudolf trónörökös is elköltözött körünk-ből. Ezzel a kiadások lényegesen megapadtak. Mire kell hát a többlet. Meglehet, hogy a főhercegek kártyaadósságainak fedezésére.

vonatkozású képet a városnak kínálta. A városnak 100 forintért is odaadta volna. Nem kellett. A budapesti tárlaton 600 forintért vette meg egy jobb izlésű — debreczeni úri ember . . .

Ezt csak azért említettem fel, mert Rajzó a piacz utcai volt Chiniisky-féle műtermet megvette, festészeti műteremnek rendezte be és a művészet iránti érdeklődés fokozására örvendetes jel, hogy míg egyrészt az eredeti képek vásárlásának is minél több barátja akad Debreczenben, másrészt hogy a Rajzó féle festő iskolában több ur és hölgy tanulgatja a tehetséges mestertől a festőművészetet.

És a lombos fáktól árnyékoltt műteremben, gyakori tanulmányi kirándulásokkal kapcsolatosan a szabadba, ereszleti, terjeszleti gyökereit a debreczeni művészetet.

Szabad Hajdu.

Tisza támad, Tisza bánja.

Polónyi tiltakozott ezután Tisza István azon fejtegetése ellen, amelyet egyik közbeszólása folytán vont le, t. i. abból arra következtetett Tisza, mintha ő a német vezényleti nyelvet helyeselné.

Tisza: Szánalmas rabulisztika, **Polónyi:** Ha kettőnk közül szánandó valaki, úgy ön az. **Szánalmas az ön közjogi tudatlansága.**

Ezután a vezényleti nyelv megállapításáról szólt. Elismeri, hogy az felségjog, de azt a magyar király nem gyakorolhatja úgy, hogy a magyar hadsereg nyelvét németté tegye.

Az udvarképesség.

Majd áttér az udvarképességre. A magyar ember sohasem volt szívesen látott vendég az udvarnál, csupán a talpnyaló had. Kossuth Lajos fiának sincs helye az udvarnál.

Hock János: Pedig odavaló. (Harsogó derűtség.)

Polónyi: Az udvar gyűlöli Magyarországot és ezt érezteti is lépten-nyomon. Így a Habsburgok még arra is vigyáznak, nehogy itt szülessen gyermekök.

Közbekiáltások: Hát Mátyás herceg?

Polónyi: Nem tudom itt született-e vagy sem, de ha itt született is, az pusztán véletlen műve. Bizonyára nem volt más mód reá és nem tudtak vele — kimenekülni.

Tisza Pista válasza.

Tisza Pista gróf kormányelnök azonnal válaszolt Polónyinak. A kaszárnyafeliratokra mondja, hogy a magyar nyelv egyenlő ott a nemettel. A trónöröklésre vonatkozólag kijelenti, hogy törvényeink vannak rá, amelyek azt szabályozzák.

Polónyi azonnal felelt a miniszterelnök csafogatásaira és alaposan ráczáfolt.

Sebess Dénes a székely telekkönyvek ügyében interpellálta az igazságügyminisztert.

Plósz Sándor azonnal felelt és megnyugtatta az interpellálót.

Az igazságügyminiszter válaszát tudomásul vették, mire az ülés véget ért.

Vármegyénk és közelvidéke.

2000 korona a Bocskai-szoborra. Hajdunánás város képviselőtestülete szépen áldozott nagy jóltevője, Bocskay István fejedelem emlékének. A legközelebb tartott képviselőtestületi közgyűlésen 2000 koronát szavazott meg a Hajduböszörményben felállítandó Bocskai-szoborra. De ezzel még nem elégszik meg Hajdunánás város, hanem a városi képviselőtestületi közgyűlésen kimondta és határozta, hogy Hajdunánáson is állít (saját erejéből!) Bocskai Istvánnak emlékszobrot. A tanácsot biztáék meg a tervezet készítésével. Mi örvendő, dicsérettel említjük fel ezt a kétirányú szép határozatot; mert az általunk rég felvetett erkölcsi kötelességöket és illő hálájokat beváltják a hajduk, midőn nemcsak Böszörményben, de Szoboszlón és Nánáson is emelnek Bocskai Istvánnak emlékszobrokat. Hadház és Dorog hajdui, mit szólnak mindehez?

Új birtokfelügyelő. Hajdudorogon az ottani osztatlan legelő közbirtokossága, a halálozás folytán üressé vált felügyelői tisztséget tegnapi közgyűlésén töltötte be. A felügyelői tisztségre, mely mintegy a közbirtokossági tanács titkári, jegyzői hivatala, három pályázó volt: Stigler Gusztáv, Dobi Dénes és Pozsgay Imre, kik közül az első visszalépven, a két pályázó közül lelkes közfelkiáltással Pozsgay Imre földbirtokos lett megválasztva. Előtte két héttel tartott közgyűlés bizalma szintén Pozsgay-felé irányult, de az alapszabályzat értelmében a határozat érvényességéhez a birtokossági terület legalább egyharmada kívánatlik meg képviselőben, s ez megállapítható közfelkiáltással nem volt: szavazásra került a dolog Stigler és Pozsgay közt. A többség bár a Pozsgayé volt, mindazonáltal az egyharmad joga hiányzott s így a gyűlést 14 napra el kellett halasztani, illetve 2 hétre új gyűlést hívni egybe, mely aztán eltekintve a jelenlevők számától határozatképes s így Pozsgay Imrét tisztjévé választhatta.

Zsinati képviselőválasztás. Mint értesülünk: Hajdunánás presbiteriuma vasárnap adja le a szavazatait az egyházmegye zsinati képviselőire. A nánásiak Zsigmond Sándor egyházkerületi főjegyző, esperesre és a hajdusoboszlóiak kiválóan tevékeny, tehetséges és egyenes ifju papjára, Baltazár Dezső doktorra adják a szavazatokat.

A hetedik hadtest a Balkánon.

(A Balkán forrongása.)

Az aradi „Függetlenség” írja, hogy Te mesvárról az a szenzációs hír érkezik, hogy a **temesvári 7. hadtest parancsnokságához Bécsből bizalmas rendelet érkezett a teljes készenlét előkészületeire vonatkozólag.** Ami azt jelenti, hogy a közeljövőben mozgósítani fogják a 7. hadtestet, melynek parancsnoksága alatt áll a debreczeni 39-dik gyalog- és a 7-dik huszárezred is.

Ez tagadhatatlanul összefüggésben van azzal az újabb forradalmi állapottal, amely a Balkánon néhány nap óta dúl, a bolgár bandák újra megkezdették működésüket. S első fellépésük a forradalomnak, sőt az anarkianak ijesztő jeleit mutatja.

Néhány nap óta három merényletet jelentenek Macedonia különböző vidékéről. A fölkelők a vasutat robbantják, ami annyit jelent, hogy fölrebbentik mozgalmukra az egész világ figyelmét, mert vasuti vonalak, hidak és robogó vonatok ellen elkövetett merényletekben érdekelt az egész világ. Az egyik merénylet a futó vonatot érte, aminek következtében sok utas meghalt és megsebesült. A másik merényletben szerencsére megtalálták az aknákat, a vonat ráment volna. A harmadik merényletet pedig tegnap előtt követték el, egy vasuti hid fölrobbantásával s itt ismét számos emberélet pusztulását jelenti a táviró.

Ennek tehát a fele sem tréfa s a jó Isten a megmondhatója, hogy az ilyen fenyegető erővel kitört macedoniai forradalom kicsoda következményekkel fog járni az érdekelt nagyhatalmakra, elsősorban Magyarországra-Ausztriára nézve, mely közvetlenül érdekelve van a dologban. A műrztégi programot is a mi diplomáciánk dolgozta ki, Oroszországgal egyetértve.

Törökország föladata volna most, sürgősen gondoskodni a vasuti vonal biztonságáról, amit elsőrendű nemzetközi érdek parancsol. De képes lesz-e erre Törökország? Skutáriból hire jön, hogy ott zavarognak a török csapatok, a tisztikarral egyetemben, mert nem kapják a zsoldjukat.

Mi az újság?

Lánczy Leó esküvője. Szombaton délben a VI. kerületi anyakönyvi hivatalban Lánczy Leó udvari tanácsos, bankélnök házasságot kötött Lázár Janka asszonnyal. A vőlegény részéről Gajári Ödön, a menyaszszony részéről dr. Kun Béla szerepeltek tanúképen. Az egyházi szertartás ezután a Kálvin téri református templomban folyt le. Az esketést, amely a legszűkebb körben ment végbe, Petri Elek végezte. Ezután a Bristol szállóban baráti körben lakoma volt, amely után az új házaspár Svájcba utazott.

Szélhámos orfeuménekesnő. A közismert Türkl Anna orfeuménekesnő világszerte körutazásra indult, hogy hírt, dicsőséget és vagyont szerezzen a külföldön. Nemrégiben Bécsben vendégszerepelt, ahol különféle szélhámoságok miatt letartóztatták. Most kitűnt, hogy mielőtt Bécsbe utazott volna, megelőzőleg Zágrábban működött, ahol magát Török Olga bárónénak adta ki. A szélhámosnő itt is tömördek adóságot csinált és hitelezői előtt mindegyiket, mint bárónő szerepelt, ki csak művészi kedvtelésből színészeskedik, mert odahaza Magyarországon óriási birtokai vannak. A zágrábi divatrukereskedők, ékszerészek, bankárok, szabók és butorkereskedők felültek a hangzatos bárónői czimnek és nagymennyiségű tárgyakat adtak neki hitelbe, amelyeken Türkl Anna természetesen poton áron azonnal tuladott. Mikor azután fizetésre került volna a sor, megszökött Zágrábból és Bécsben próbált szerencsét, ahol le is tartóztatták. Zágrábban eltűnése után a rendőrség felnyitatta szobáját s ott a világ minden tájáról érkezett képeslevelezőlapokat találtak ismert nevü mágnásoktól, politikusoktól és magasrangu katonaisztektole, amelyek mind báró Török Olga névre szóltak.

A napszurás áldozatai. Megrendítő szerencsétlenség híre érkezik az Alföldről. A békésmegyei kigyósi pusztán három emberélet pusztult el a napszurás következtében. Rohács György és Majdik Tamás aratómunkások kazalrakással foglalkoztak, amikor hirtelen megszédültek s a magas buzakazalról lebuhtak a földre. Minden élesztési kísérlet ellenére pár perc alatt életüket veszítették. Nem messze ettől, a jurányi pusztán Biczó Tamás urasági béres a buzabehordással foglalkozott. Amint a megrakott szekér tetején hajtott a szérűskert felé, napszurás érte, elszedülten lebuht a szekérről és a nehéz szekér kerekei keresztülmentek rajta. A hivatalos boncolás megállapította, hogy mind a három ember a napszurásnak esett áldozatul. Ugyancsak e hét folyamán a csanádmegeyi körtvélyesi pusztán Kanyó Mihály és Bartos Pál halt el napszurás következtében. Ugyanazon a napon a bácsmegeyi Turia község határában is történt szerencsétlenség. Szivacski Milán gazdaember a gabonabehordással foglalkozott s eközben érte a napszurás. A másik áldozat pedig Puvniczki János volt, akit szintén a mezei munka közben ért utól a halál. A szerencsétlenül járt emberek mind családostak voltak.

Anyagyilkosság. Szabadkán a legnagyobb bünt követte el az éjszaka Mészáros József, huszonegyéves suhancz. Megölte

az édes anyját. Három baltacsapással, melyeket az anyja bal halántékára mért, gyilkolta meg azt, aki neki életet adott. Azért gyilkolta meg az anyját, mert szerető anyja dologtalanságáért többször megfedette.

A hitvesgyilkosság részletei.

[Budapesti tudósítás.]

A tegnapi reggeli Ferencz-köruti hitvesgyilkosság ügyében erélyes nyomozást indít a rendőrség. Felmerült ugyanis az a gyanu, hogy a férj, **Makkay Iván nem is volt örült és tettét ép észszel követte el.**

Ebben az ügyben a vizsgálót vezető fogalmazó szombaton délelőttre magához ciztálta a Ferencz körut 2. számú háznak majd összes lakóit, a házmezt, a házmeztérnét, dr. Buchler Lipót háziorvost Ezeknek a tanuknak mind azt kell bizonyítaniok, hogy miképp viselkedett a férj, hetek, hónapok óta, voltak-e veszekedések közte és a szerencsétlenül járt asszony között, esetleg féltékenységi jelenetek, vagy családi pörpatvarok.

Az ebben az irányban vezetett vizsgálat azonban nagyon nehezen vezet majd valami eredményre. A tanuk nagy része mind azt vallja, hogy Makkay Iván feltétlenül örült volt.

Egy Mari-ka nevű cseléd lány, aki a házban szolgált, tisztán látta és hallotta, hogy a gyilkosság előtt öt percczel férj és feleség még a legnyugodtabban tárgyaltak a déli ebédről. Mit főzzenek, tésztát-e vagy főzeléket. Ő percczel később az örült férj már ott térdelt a szerencsétlenül fiatal asszony mellén és fojtogatta.

A kutyafejű gyermek.

— Szörnyszülött. —

Petrosniczán, Karánsebes mellett csoda történt. Holt csoda, mely az élöket tartja izgalomban. Petrosnicza oláhjai a nagy csodát egy még nagyobb csodával akarják megmagyarázni s e magyarázat óta mindenki óvakodik az utcára lépni — éjjel...

Hát az történt Petrosniczán, hogy egy oláhasszony szörnyet szült. Nem csodagyermeket, hanem szörnyet. A teljesen kifejldött gyermek teljesen hasonlít egy kutyához. Ennek a gyermekkutyának csak a fülei maradtak satnyák; felső két lába hosszukás, a körmei olyanok, mint a majomé, csak a bőre emberi.

Mikor a „tudós asszony” meglátta az újszülöttet, majd hanyatt vágódott borzalmában. A falu apraja, nagya összeszaladt a hirre faggatták az asszonyt, hogy hogy és mint. Perze az nem tudott felvilágosítást adni és hallgatott.

Petrosniczán azóta meg vannak győződve, hogy az asszony az ördögnek adta magát. S mióta megszülte a kutyát, valóban kutyául folytak a napjai.

Tegnapelőtt már annyira fel volt izgatva a nép, hogy az asszonyt meg akarta lincselni, csak nagynehezen lehetett megmenteni a borzalmas haláltól, melyet a megremült oláhok szántak neki.

A csodaszülöttet Szörényi Zsigmond járásorvos spirituszba tette s felfogja küldeni a muzeumba.

A szörnyet szülő anyát pedig örízni kell a felháborodott nép dühétől, mert az élete egy pillanatra sem biztos.

Egyházak és iskolák.

Vasárnapi istentisztelet. Az ev. ref. templomban holnap a következő lelkészek tartanak istentiszteletet: a nagytemplomban Biró Ferencz segédlelkész, a kistemplomban Jánosi Zoltán lelkész, a Kossuth-utcai templomban K. Tóth Kálmán lelkész, az ispotálytemplomban Szele György lelkész, a Osapókerben Uray S. püspöki segédlelkész, — a városi szegényházban Hajdu Zsigmond püspöki titkár; a Homokkertben szintén lesz istentisztelet. — A róm. kath. templomban ma, Pünkösd után a VIII. vasárnapon. Dél előtt 6 órakor miséznek Nyári Ignác, 7 órakor Pák Emil, 8 órakor egyik kegyesrendi tanár, 9 órakor az ünnepélyes nagymisét dr. Wolafka Nándor v. püspök, prépost plébános monója segédlettel; nagymise után ugyan ő prédikál; háromnegyed 11-kor szent mise, melyet Molnár K. Dezső h. isk. igazgató mond, fél 12-kor miséznek Szabó István. Délután 3 órakor Iytánia, utána rózsafüzér. 5 órakor a szent József társulatának hónapos ájtatosságát végzi dr. Wolafka Nándor v. püspök, prépost, plébános szt. beszéd, körmenet és Iytániával. — Az ágost. hitv. ev. templomban az istentiszteletet holnap d. e. 10 órakor Hudák János s. lelkész végzi.

A homokkertben építendő ev. reform. imaház pénzalapját folyvást gyarapítják a kegyes lelkek adományai. Igy S. Szabó József főiskolai tanár ur, a maga és az ev. reform. főgymn. ifjúsági gyülekezet részéről 10 koronát juttatott hozzám az említett célra, legközelebb pedig, a mi „jó cselekedetekkel és alamizsnákkal gazdag Tábitánk”, özv. Hegyi Mihályné urnó.

Kinevezés a siketnéma-iskolához. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Gácsér József, a debreczeni siketnéma intézet igazgatójának nejét az intézet kézimunka tanárnőjévé kinevezte. Gácsér Józsefné már az idén is csupán jószívűségéből oktatta a növendékeket és a kézimunka kiállítás mindenkit meggyőzhetett arról a szép eredményről, melyet Gácsér Józsefné a szerencsétlen növendékekkel elért.

Olvasóink rovata.

Német világ Debreczenben.

Tekintetes Szerkesztőség!

Uraim! Én csak átutazóban vagyok itt Debreczenben. Ugyszólván csak bekukkantottam ide, mint hajdanában az a bizonyos „I-tók”. De menekülök is innen, mert elűt a némettség.

Hallott már ilyet az ember fia! A második ezret élő Magyarországnak Hajdusága szívében Debreczenben, a kálvinista Rómában, — a hol az idegen azt hiszi, hogy az ég és a föld, a gondolat, az érzés, a hang, a szó és a beszéd mind csak magyar lehet az utolsó fűszálig — minden nyilvános helyen vendéglőkben, kávéházakban német. — hallok Csokonay — itt a magyarság Metropolisában, hol a te ércszobrod áll. német a közönség társalgási nyelve. (Sajnos, részben így igaz ez! Szerk.) Ne törd ez! Csokonay! Cserélje fel szellemed egykori lantodat tüzes pallossal s tanítsd meg a magokról megfélemedezett csáscsogókat, hogy nyelvében ne bántsa a magyart.

És ha a „Debreczeni Független Ujság”-gal ketten fogjátok meg a pallos markolatát, ujjabb babér fogja köríteni mindkettőtök homlokát.

Egy átutazó.

Társas-élet.

Herkules fürdőbe készült a mi megboldogult királyasszonyunk, Erzsébet királyné. Első látogatása volt oda. A magyar kormány leküldte dr. Oláh Gyula orvost, képviselőt, hogy a fogadtatásra megfelelő intézkedéseket foganatosítsa.

Járván a fürdőtelepen, megkérdezte a kormány küldöttje a főszolgabirótól, nincs-e a lakók között megbizhatatlan vagy éppen veszedelmes ember.

— Nincs — nyugtatta meg a főszolgabiró. Egy asszony jár-kel a fürdőtelepen, csöndes bolond. Nem bánt senkit. Nem tart tőle senki.

— Azt az asszonyt el kell távolítani. Mondotta a kormánybiztos és azonnal levelet irt Niedermann Gyulához, a budapesti tébolyda igazgatójához, hogy a leány elszállításáról gondoskodjék.

— Niedermann azt irta vissza, nincs hely.

— Ha a királyné parancsolja, van! — sürgönyözött dr. Oláh Gyula és a távirat után a tébolyda igazgatója hivatalból szállította el az asszonyt azon a napon, a melyen a királyné megérkezett.

Persze, a királyné értesült az esetről. És udvarmesterével levelet íratott, amelyben a megtébolyodott asszonyt a professzor különös kegyeibe ajánlja, egyben kétszáz forintot deponál, hogy azt a meggyógyultnak szabadulásakor átadják. Oláh Gyula drt. pedig megkérte, hogy visszatérve Budapestre, az „ő örültjét” látogassa meg.

Viruló szép asszony volt az elmebajos. Már harmadik hónap után oszlott elméjének sötétsége és akkor vallotta, hogy a férje egy marczona erdőőr, mindig halántékon ütötte. Ez volt az oka tébolyának. A mikor a királynét a férj brutalitásáról értesítették, megkérte Mattyasovszky herculesfürdői főszolgabirót, hogy oktassa kiméletre a durva férjét és igérjen jó állást, ha megjavul.

Bauer Antal főerdőr most már boldogan él feleségével Gödöllőn . . .

UJDONSÁGOK.

Nagyvárad lapok a galatzi ügyről.

Az irnok vagy a polgármester érdeme-e?

Az országszerte nagy port vert galatzi ügy felett még nem tértek napirendre a nagyvárad lapok, amelyek legújabb számában, bizonyára debreczeni h iradás nyomán, újból szóvá tették az esetet, amelyet mulatságos színben igyekeznek feltüntetni és ki akarják sütni mindenáron, hogy Kovács József polgármester illetéktelenül élvezi a népszerűséget és a hírnevet, mert az tulajdonképpen az irnokát illetné meg.

Igen ötletesen írja le a „Nagyvárad Napló”, hogyan képzelték ők a galatzi átirat visszaküldését. Az ötletes czikkből közöljük az alábbi részletet:

„Miután a debreczeni polgármester jó nagy darab szalonnát és kenyeret meg-evett, magára öltötte magyar zekéjét, felkötötte kardját s felbogarogott a hivatalába. A Hortobágyról érkezett hivatalos irások átnézése után a kezébe akadt egy nagy pecsétetes levél, amelynek megszólítása ez volt: Herr Bürgermeister! A polgármester elsápadt a német írásra. Eszébe jutott Boeskey István, Thököly Imre, Rákóczi Ferencz, akik meghaltak, de németül nem beszéltek — kihuzta hát kardját, hármat suhintott a levegőbe, aztán vörös czeruzával rá írta a levélre:

— Vissza! Debreczen nix dájcs!

Ezután elénekelte a Hymnuszt, majd rátért a város ügyeinek vezetésére.

Hát bizony a dolog nem így történt. Mint utólag kiderült, hiába irt tizenöt budapesti ujság vezércikket a debreczeni polgármester hazafiasságáról, a galatzi ügyben olyan ártatlan ő, mint egy megszületett gyermek. Egy debreczeni ur-ember, a ki a napokban itt járt Nagyváradon, a dolog hiteles történetét így mondja el.

A polgármesteri hivatalba érkező levelet minden reggel egy irnok veszi át. Az irnok intelligens fiu, jó magyar érzésű czivis. A mint a galatzi nap reggelén vidáman szortirozta a leveleket, egyszerre csak elkomorodott a tekintete. Kétféle sasos német czimzésű levélre bukkant.

— Na hát ez még sem járja tündökött magában. Ez a levél nem jut a polgármester ur kezébe!

És úgy is lett. Ráírta a returt s visszaküldte a postára.

Vagy három hét múlva olvasta aztán mély megdöbbenéssel Kovács polgármester Tisza leintő levelét, a melyben a kormányelnök utasítja a polgármestert, hogy intézze el a német nyelvű levelet. Nem tudott ő semmit a német nyelvű levélről, fogalma sem volt, mit akart a galaci konzul. A hazafias irnok műve volt az egész. Ez az irnok csinálta a parlamenti vihart, az íratta a tizenöt vezércikket s neki köszönhető, hogy a Galacz név bevonult a históriába. A debreczeni polgármesternek pedig fogadni kell folytonosan a gratulációkat, pedig a sok gratuláció a szürke névtelen irnokot illeti.”

Ugyancsak a galatzi ügyről írja a kormányparti „Szabadság” czimű nagyvárad ujság az alábbi hirt:

„Debreczen tanácsa, sőt polgármestere a legteljesebb mértékben ártatlanul csöppent bele az esetté lett ügybe. Nem utasítottak ők vissza tudatosan semmit, hanem a város egy irnokjé az az „érdem”, hogy az aktát visszaküldte. Azt természetesen el kell hinni, hogy ez az irnok egy szót sem tud a magyaron kívül más nyelven és a mikor megnézte az érkezett postát, teljesen igazában érezve magát ráírta a galaci aktára:

— Vissza! Nix dájcs!

Az akta így vissza is ment, a nélkül, hogy polgármester, vagy tanács tudott volna róla. Egész addig, míg a belügyminiszter utasítása meg nem jött, a kinél a galatzi konzul panaszt tett. Most már vállalta Kovács polgármester, hogy ő volt a kurucz, az ő intézkedésére küldték vissza az aktákat, holott teljesen tudtán kívül történt és előbb már többször fogadtak el

Z Tisztelt gazdaközönség!
Zsákak és ponyvák
legelőcsőbb bevásárlási forrása

Grünberger Ignácz
zsák- és ponyva-kölcsön üzlete
DEBRECZEN, Batthyányi-utca 4. sz.

német tulajdonok id polgár a mig szerte dással nem v manyo mesze kurucz Igy ujsagok koszoruj a tuskéit mesterür

nok lá ezredes, sunkból, véd gyal tegnap ves ism védségün a Széke czászáti tábornok tek közr terjed s reméltó várra.

tanyán szomba ünnepé tanácso Gyula dasági viselő j sárnap

A vasut felhivatn resztjeit. mények folytán testtől t nánási közleked nak s a dákat és esetleges tasek. Mihály

ASSZON után kö gondol elhunyszívüsz ez a Ferenc az ist gyermek sának lala e részt j intézm közt a 2000, szegén ilyen adjon nak. A

Mi a ruha titás e

német írást. A nagy felzudulás, a melyet tulajdonképpen egy szerény debreczeni irnok idézett elő, már ismeretes. A kurucz polgármestert aztán elérte a végzet, mert a míg zajosan tüntettek mellette ország-szerte, egy debreczeni ellenzéki lap lemondással megírta róla, hogy eladta a hazát, nem volt elég kemény a hazaáruló kormányval szemben. A mi ezek után természetesen látszik, mert hisz csak a kurucz volt.

Igy tépdésik meg a nagyvádi fránya ujságok a debreczeni polgármester galaczi koszorújának rózsáit, amelynek eddig is csak a tüskéit élvezte a mi ujságíróbarát polgármesterünk.

— **A kolozsvári dandárparancsnok látogatása.** Vilmányi Bodnár István ezredes, aki egy év előtt távozott el városunkból, hogy a Kolozsváron székelő honvéd gyalogdandár parancsnokságát átvegye, tegnap este városunkba érkezett itteni kedves ismerőseinek látogatása céljából. Honvédségünk e kiváló ezredese, 10 napon át, a Székelyhid és Margitta közt tartott harcászati lovaglásra vett részt, a hol csakis tábornokok és vezérkari ezredesek működtek közre. Debreczeni tartózkodása pár napra terjed s aztán régebben itt időző, szeretetreméltó nevével együtt hazautazik Kolozsvárra.

— **Arató ünnep.** A belső ohati tanyán nagy arató-ünnep rendezett szombaton Fried Leó nagybérlő. Az ünnepélyre meghívta Fried a városi tanácsot is, amelynek tagjai közül Végh Gyula főkapitány, Király Gyula gazdasági tanácsos és több oszlopos tisztviselő jelent meg. A multság ma vasárnap hajnalban ért véget.

— **A gazdaközönség figyelmébe.** A vasuti pályamentén levő föld ulajdonosok felhivatnak, hogy learatott terményeik keresztjeit, vontatóit és boglyába rakott terményeiket a beállott szokatlan szárazság folytán tűzbiztonsági szempontból a pályatesttől távolabb helyre tegyék; főleg a hánási vasut mentén a motorosvonatok közlekedése alkalmával állandóan vigyáznak s a vontatók és kereszték körül barázdákat és védárkokat ássanak, hogy így az esetleges tarlótüz továbbterjedése meggátolassék. Debreczen, 1904. július 15. Dr. Tóth Mihály mezőrendőrkapitány.

— **Az egyházat szerető polgáraszony.** A Debreczeni Protestáns Lap után közöljük a polgári erényeket, nemes gondolkodást dicsőítő hirt, amely egy elhunyt debreczeni polgáraszony nagyszívűségét dicséri. Ime ezt tartalmazza ez a hír: „Néh. Kövesdi Sára Szabó Ferenczné debreczeni polgáraszonyt az isteni kegyelem nem áldotta meg gyermekekkel, de fenkölt gondolkodásának szép tanu jelét adta, hogy halála esetére hagyatékából tekintélyes részt juttatott emberbaráti és jótékony intézmények segélésére, így egyebek közt a debreczeni ev. ref. egyháznak 2000, a debreczeni ev. ref. collegium szegény tanulóinak 1600 koronát. Sok ilyen nemes gondolkodásu asszonyt adjon a gondviselés e nemes városnak. A rokonság tagjai büszke öntu-

dattal emlegethetik, a collegium szegény tanulóit pedig hálás kegyelettel gondolkodnak a jótékony asszony emlékeről.”

— **Berlini tanár a Hortobágyon.** A Hortobágyon ismét külföldi vendége van. Dr. Nopelsky Miksa berlini tanár magyarországi tanulmányútjában Debreczenbe érkezett. A berlini tanár látogatást tett szombaton a polgármesternél és délután kiment a Hortobágyra, ahol mint a város vendége, pár napot fog időzni. A fügyökerét is kiegészítő szárazságban aligha fog gyönyörködni a berlini professor ur.

— **Ezüst érmekkel kitüntetett iparos tanonczok.** A debreczeni kereskedelmi- és iparkamara a kerületében vizsgázó és jeles osztályzatot nyert iparos tanonczok részére nagy tallér alaku, diszes tokba zárt ezüst érmeket készíttetett. Az érmek egyik oldalán repülő angyalok a magyar koronát emelik. Alatta ez a felírás áll: A debreczeni kereskedelmi- és iparkamara kitüntetett érme. A másik oldalán ez a felírás olvasható: Jeles tanulókból lesznek a mesterek. A szép érmeket Lófkovits Arthur ékszerész készítette.

— **Házasságkötések.** A helybeli állami anyakönyvi hivatalban a hét folyamán házasságot kötöttek: Zsirosi Árpád—Huszár Gizella, Molnár Béla—Nagy Ilona, Lázár Gyula—Bagosi Róza, Kertész Ferencz—Turi Zsófia, Gyulai Nagy Ferencz—Soós Erzsébet, Hartmann Ignác—Kellner Sáli, Jankovich Miklós—Bay Mária, összesen 7 pár.

— **Műkedvelői előadás.** Debreczeni asztalos ifjakból alakult műkedvelő társaság a Margit-fürdő disztermében a debreczeni famunkások szakegyesületének „zászló-alapja” javára f. 1904. augusztus hó 6-án, azaz szombat este műkedvelő előadással egybekötött táncvigalmat rendez. Színrékerül: A Fekete Rigó. Eredeti népszimű dalokkal, 3 felvonásban. Irta Gécz István. Zenéjét szerző Orbán Árpád. Rendező Rácz István. Sugó Fehérváry József. Személyek: Nádfalusi Endre gróf Jónás István, Fenyő Boldizsár Hubert József, Anna, a felesége Szemere Elza, Margit Orosz Juliska, Sárika H. Szedlák Juliska, Zólyomi Tamás bíró Kozma Lajos, Örzse, felesége Tamasovszky Ilonka, Miklós, a fiuk Bartha Lajos, Szeli Gerzon ispán Nagy Lajos, Czinczér Laczi segédjegyző Bálint József, Senki Miska kisbíró Strebellovszki Lajos, Julcsa, cseléd Fenyőéknél Orosz Eszti, Vércse Panna Bálint Juliska, 1. inas, 2. inas a grófnál Szatmári Gyula és Ziegelbaum Márton. Panni, Fáni, Zsuzsika, Klári, Zsófi, Mari, falusi leányok Tóth Juliska, Kurek Zsuzsika, Bálint Mariska, Horvát Rózsika, Fehérváry Annuska és Gyapai Zsuzsika, Miska, Jóska, Gábor, Ferke, Laczi, Pista falusi legények, Ács Lajos, Gomb si István, Major Imre, Szabó János, Dancs József, Kovács Lajos. Falusi szomszédok, mezei munkások, népség. Történik napjainkban egy hevesmegyei faluban. Az I. és II. felvonás Fenyő háza udvarán, a III. szobájában.

— **Eljegyzések.** E hét folyamán kihirdetés végett a következő eljegyzéseket jelentették be: Takács István özv. Faragó Andrásnéval, Suchán Rezső Molnár Máriaival, Nagy Gergely Bodor Juliánnával, Hajdu Simon Neumann

Fannival, Gottlieb Hermann Lux Fannival, Varga Jenő Kacsari Teréziával, Nagy György Szabó Klárával, Csuka György Pajkossy Máriaival, Szeremley Béla, Dóczy Ilonával, Kovács Imre Somogyi Juliánnával.

— **Honvéd hadapródok távlovaglása.** Szombat reggel 16 deli honvédegyenruhás ifju nyargalt lóháton a városba. A nagyváradai honvéd hadapródiskola negyedéves növendékei jöttek el Ghiczy Géza kapitány vezetése alatt, hogy lovagló gyakorlattal egybekötve Debreczen katonai és polgári intézményeit megtekintsék. Hétfőn reggel térnek vissza Nagyváradra.

— **A debreczeni ifjak táncmulatsága** iránt, melyet 23-án tartanak meg a Margit-fürdő disztermében, városzerte nagy az érdeklődés. A rendezőség mindent elkövet, hogy az ott megjelenő közönség egy kellemesen eltöltött est emlékével távozzék. A hölgyeknek meglepetésszerű diszes táncrenddel kedveskedik a figyelmes rendezőség.

— **A honvéd köréből.** Tury András nagyváradai 4. honvédgyalozredbeli tartalékos hadnagy, szolgálati, illetve védkötelezettsége teljesítése után a honvédség kötelekéből saját kérelmére elbocsátott, a honvédelmi miniszter Gombkötő Ferencz debreczeni 3. honvédgyalozredbeli őrmestert a nagyváradai 4. honvédgyalozredhez élmező tiszthelyettesé nevezte ki.

— **A püspök váltója.** Megirtuk egyik közelebbi számunkban, hogy kisebb vidéki takarékpénztáraknál, mint kopogtatnak kölcsönért budapesti pénzügensek egy püspök részére. Hihetetlen dolognak tartottuk ezt, hogy egy magyar püspök annyira elfelejtse az ő méltóságát, hogy megengedje az ő váltójával való országos házalást, pedig igaz volt a hír. A „Nagyváradai Napló” írja, hogy a valószínűnek látszó sok kudarc után Nagyváradra is el került a püspök váltója, a melylyel azonban eddigelé ott is hiába próbáltak kölcsönt kieszközölni. A váltót, melyen elfogadóként Ivánkovich János rozsnó püspök aláírása szerepel, egy budapesti kölcsönkövetítő leszámítolás céljából Nagyváradra is elküldte a „Központi Takarékpénztár” igazgatósága azonban nem bírván megérteni, hogy ilyen jó aláírásra miért nem adja meg a rozsnói vagy valamelyik budapesti takarékpénztár azt a csekély *kilenczezer koronát*, nem számította le a méltóságos püspök ur váltóját . . .

— **Tátrafüredről.** Debreczenből ujabban Tátrafüredre érkeztek: Zádor Lajosné és leánya, Nedeczky Ferenczné, továbbá H. Böszörményből: Szolnok Gerzson ref. lelkes nevével, Friedrich Lajos kereskedő.

— **Európai köruton.** Bosznay István jőnevű debreczeni kereskedő a felesége társaságában európai körutra indul. A szükséges utlevélért Bosznay a hatóság útján folyamodott a belügyi kormányhoz.

Minden háznál szükséges

a ruhák tisztán tartása, a pecsétektől való megkímélése, mely tisztítás és javítás sehol sem eszközölhető jobban és olcsóbban, mint

MINÁRIK JÓZSEF

polgári és katonaszabó,
DEBRECZEN, Vár-utca 2. szám alatti
elsőrendű vegytisztító intézetében.

— **Helyreigazítás.** Lapunk pénteki, július 15-iki számában a „Drága piac — idegen vevők” című cikk végén a szedő „apró marha” helyett vágó marhát szedett, holott a cikk éppen az aprómarha intenzívebb tenyésztésére buzdítja gazdasszonyainkat.

— **Csalás hamis pezsgővel.** Az országos hírvé Törley-féle pezsgőgyár névtelen feljelentést kapott Debreczenből, hogy a felragasztott czédula és a pléh-burok hamisításával hamis pezsgőbort adnak ki némely üzletben Törley helyett. A czég egyik képviselőjét elküldte Debreczenbe, aki két tanuval több üzletben megfordult és Törley-pezsgőt kért. A legtöbb helyen valódit kaptak, de két kisebb üzletben hamisítottal szolgálták ki őket, mire a czég képviselője Nagy János és Koós Jenő tanak jelenlétében a hamisított pezsgőket lefoglalta és a két kávé ellen a feljelentést megtette.

— **Az elhagyott gyermek.** Botka János Nyil utcai lakos örökbe fogadta Orosz László 10 éves gyermekét, aki azonban pénteken este gyámját nem találta Nyil-utcai lakásán. Sirdogálva indult el a kis fiu keresésére. Az éjjel a rendőr megtalálta a gyermeket s míg gyámját megtelek, addig a rendőrségnél maradt.

— **Meghaltak.** Kiss János ev. ref. 7 hónapos, Nagy Mária ev. ref. 5 hónapos, Kiss István róm. kath. 11 hónapos, Szabó (utónevét nem kapott) ev. ref. 3 napos Kovács József ev. ref. 1 hónapos csecsemők, Rövid Imre ev. ref. 33 éves kőműves segéd.

— **Hazaszállított elmebeteg.** A miskolczi rendőrség Balku Ferencz közveszélyes elmebetegét a borsodmegyei közkórházból hazaszállította Debreczenbe.

— **Rosz útra tért fiu.** Regi vevője Kohn Adolf borkereskedőnek Sággy József egyéki cipész. Pénteken Sággy fia bement a Kohn Adolf üzletébe és az apja nevében 396 korona értékű bőrárut vásárolt. Mikor elvitte a fiatal Sággy az árut, akkor jött a kereskedőhöz értesítés az öreg Sággytól, hogy megszökött és ne adjanak neki sem miféle árut. Erre a kereskedő megijedt és keresni kezdte az ifjabbik Sággyt, ki ezt mognészelte és az árut hátrahagyásával megépejt.

— **Magyar mulató a Dréher-sör-csarnokban.** Ma vasárnap kezdi meg a Dréher-sör-csarnok kellemes udvartérféjében a magyar mulató daltársaság előadásait. A társulat tagjai: Kertész Rózi, Mezei Náni, Ernyei Vilma, Sarai Mariska, Füredi Ilona, Kovács Teréz, Arányi Károly, Békely Armond, Papp Ferencz, Kerész István, Munk Sándor. Dalbokréták. Bohózatok, Szólók. Belépi díj nincsen.

— **Kwisda korneuburgi állattápszere.** Ezen rég bevált szer elősegíti a lovak, szarvasmarhák emésztését és az étvágyat gerjeszti. Teheneknél a tej sűrűbb lesz és a mennyiség emelkedik. A távlovaglóknak legtöbbje csak ezen szert használja és nem a drága karlsbadi sót, mert az állattápszere ugyanolyan hatással van a lovakra. Naponta kis adagot adva úgy a ló, mint a szarvasmarha abraka közé, nagyban emeli annak ellenálló képességét katarhusok és egyéb emésztési zavarok ellen.

— **Kézitaska kiállítás Mentzenél.**

— **Uj töltésű villanylámpák érkeztek Mentze Henrik újdonságok áruházába, piacz- és Szent-Anna-u. sarkán.**

— **Mentze Henrik újdonságok áruházában igen olcsón lehet vásárolni.**

— **Elismert** legszebb hölgy és gyermek-fényképek Némethy József fényképész műtermében készülnek. Piacz-u. 42. Lamp-echt-palota.

TÁVIRATOK.

A halott Krüger és az angolok.

London, július 16. A burok Kossuth Lajos, a bibliás öreg Krüger apó virágos ravatalon szendereg. A genfi tanács, a szabad város hagyományaihoz híven végezi az utolsó tennivalókat az öreg száműzött koporsója körül. Sürgőnyt küldöttek Pretóriába, a Krüger apó rokonaihoz, hogy a halottnak ravatolázásáról, koporsóba terítéséről, Délafrikába szállításáról a család helyett, mintha családtagok volnának, gondoskodnak.

A genfi tanácsot a nagy halotthoz méltó elhatározásáért Botha tábornok, Steijn F. Mihály, az oránzi-köztársaság volt elnöke és Loubet, a francia-köztársaság elnöke táviratilag üdvözölték, a halott iránti részvétüket is kifejezván.

Mégis a legérdekesebb és legmeghatóbb az angol nemzet viselkedése nagy ellenfél koporsójánál. Még az élő Krügerrel, csak halála előtt néhány nappal tagadták meg, hogy az angol kormány engedelmével Pretóriába térhessen vissza — meghalni (Chamberlain tagadta meg ezt!), addig ma a legújabb jelentés szerint a délafrikai angol államok főkörmányzója, a burok híres ellenfele: Milner utasította Lasley körmányzót, hogy a nagy halott méltó fogadására és temetésére tegyen meg minden előkészületet. A Krüger holttestét maga Milner angol főkörmányzó fogja Pretóriába kísérni és mint a délafrikai angol tartományok nagy halottját, államköltségen temetik el a bibliás szent öreg vezért, a kinek megható sorsában sok a hasonlatosság a Kossuth Lajosunk sorsával.

Aszáműzetésből, népének letörtése után Krügerrel is holtan viszik az imádott hazába és a nép százezrei zokognak a vándorló koporsó körül. Csak hogy míg nálunk, szabadnak csúfolt magyar nemzet földjén az osztrák császári lakajok és pártosok még a halott Kossuth-tal szemben sem szüntek meg gyűlölködni, addig az igazi nagy nemzet, az angol elsőnek siet cipruságot helyezni legnagyobb halalos ellenfelének, a bibliás szabadsághősnek koporsójára. Nagy nemzet az ilyen még tévelygéseiben is, nem a világot szemétt dombja, mint az osztrák.

Az orosz-japán háborúról.

Budapest, július 16. A kiabáló teleg-rammok után ma teljes a csend. Az orosz jelentések már maguk sem veszik olyan biztosra a 30 ezer japán elesét és szívesen elengedik a nagy szám háromnegyed részét. Port-Arturból különben most nem jön hír. Csend van az erődök körül, s ez a

csend aligha nem dörgő ágyusztót és elkerekedett csatát jelent, mint mikor a kiörő vihart a természet méla hallgatagsága előzi meg.

Kuropatkin már had életjelt magáról. Az orosz távirati ügynökség jelenti, hogy az orosz fővezér Liaojangnál táborozik s elhatározta magát, hogy ott komolyan ellent fog állani a japánoknak.

Különben a háborúnak a csend és látzólagos nyugalom dacára is megvannak a maga borzalmai. Mandzsuriaiban a hőmérő 50 C. fokot mutat. Teljes felszerelés, fegyverben menetelni nem éppen kedves dolog lehet, sem a japánok, sem az oroszok részére.

Kéjútazás Port-Arturba.

London, június 16. A japán hajóársaságok már is hirdetik Port-Arturba induló hajójárataikat, amelyeknek elseje e hó 25-én indul Tokióból. Az angliai és amerikai japán hajóügynökségek már hivatalos értesítést kaptak, hogy a kéjkirándulásokat Port-Arturba — hirdessék, mert mire a kirándulók odaérnek; Port-Artur erődin már a japán zászlókat lengeti a szél. Szóval a muszkának csehül állhat a szénája.

Ábrányi Kornél szülőháza.

Nyiregyháza, július 16. A szabócsme gyei Bessenyei kör elhatározta, hogy idősb. Ábrányi Kornél szülőházát, a jelenleg Szapáry György gróf tulajdonát képező szentgyörgyábrányi kastélyt emléktáblával jelölje meg. A leleplezés ez év őzén lesz.

Olaszok az osztrák uralom ellen.

Triest, július 16. Az itteni rendőrség névtelen feljelentés alapján házkutatást tartott a „Societe” tornacsarnok helyiségében. Mikor az egész épület keresztül kutattak, az öltöző szoba padlózatát is felemelték és ott két, teljesen elkészített, gyutacsval is ellátott, hatalmas bombát találtak. Mellette nagy doboz állott tele robbanó porral. A dobozon halálfej volt látható és ez a felirat: Halalos veszedelem. Az elnök, a titkárt és az egyletnek a szolgáját letartóztatták. — Ezekon kívül még öt letartóztatás történt. A letartóztatottak közt Cuzzi tornatanár, a városi tanács 2 hivatalnok és 2 egyetemi hallgató. A meényletet az osztrákok ellen tervezték, akik ellen nap után nagy tüntetéseket rendeznek.

Szerkesztői posta.

B. Gy. Debreczen. Pénteken és Szombaton nem voltam itthon és így szíves meghívásának nem tehettem eleget. Sajnálom. Mert azt hallottam, hogy igazán érdemes lett volna megtekinteni azokat a remekbe készült műipari butoradarokat, amelyek az ujfélértői Csanak kastálynak bizonyosan szép díszét fogják képezni.

Z. Gy. Gödöllő. Gyenge ábráskák biz azok, de ha neked jók, akkor nekünk is megfelelnek. Hát a többivel mi lesz?

S. A protekciós-ügynök utána járunk és a szerint járunk el a beküldött közleménnyel, tehát szíves türelmüket kérjük.

Pogány Vazul urnak [Pozsony.] Az ön által jelzett lapban nem találtunk »Kiértett királyi szőlők» című újdonságot, sőt arról sem tudunk, hogy a »Borászati lapok» és a többi szaklapok közül melyiket átvevették, mert hiszen csereszonyban velök nem vagyunk. Az alaptalan ráfogás és gyanasítás, hogy a cikket ön írta volna, mert hiszen önnel semmi összeköttetésünk nincsen és a jelzett cikkben említés sincs arról, hogy ön ültette a királyi szőlőt. Hogy nem ön metasztette a királyi szőlőket, szívesen tudomásul vesszük.

Pály

A de
let mint
nel közhi
zetnél.

epy

ürült meg
Javadalm
egyéb jár
50—60 l
vetkezet
fokozatos

A pá
biztosíték
foglalásak
Jelen

Imre var
igazgatón
talban) s
ügyész (P
Gyula sz
utcai ko

Önműk
nyeket.
különfé

L A

DEBREC

Gép

kgkén

Neu

festék,

Hatva

DE

Ajánl m

Val

és T

leg

Tére

DEBREC

Pályázati hirdetés.

A debreczeni első temetkezési egyesület mint szövetkezet igazgatósága ezenel közölni teszi, hogy a szövetkezetnél

egy pénzbeszedő állás

ürült meg, mely azonnal elfoglalható. Javadalmazás állandó havi fizetés és egyéb járadóságokban ez idő szerint 50—60 kora tesz ki, de később a szövetkezet létszámának szaporodásával fokozatosan javul.

A pályázó pénzbeszedő 100 kor. biztosítékot köteles letenni az állás elfoglalásakor.

Jelentkezni lehet Nagys. Vecsey Imre városi főjegyző szövetkezeti elnök igazgatójánál (városházán főjegyzői hivatalban) s Dr. Király Péter szövetkezeti ügyész (Piacz-u. 46.), valamint Varjassy Gyula szövetkezeti pénztárnok (Piacz-utcai kosárkötő üzletében.)

Önműködő fagylalt gépeket, jégsekrenyeket, patent záru befűttes üvegeket, különféle nagyságu mézes üvegeket olcsó árban ajánlja

LÁMSÁNDOR

üveg- és porcellán áruháza
DEBRECZEN, Piacz- és Hatvan u. sarkán.

Gépolaj forrás

megeredt

kgként 10 krtól feljebb

Neumann Nándor

festék-, olaj- és gépszir raktárában
Hatvan-u. 5. Telefon 205.

DEUTSCH LAJOS

fűszerkereskedő, Piacz-utca 38.

Ajánl mint a hajdumegyei méhészegylet elárúsítója

Idel friss pergetésű

akác mézet

1 kiló 60 krajczár.

5 kiló 2 frt 50 krajczár.

Valódi gépolaj és Tovotta gépszir

legolcsóbban csakis

Térei cég Utódánál

kapható

DEBRECZEN, Hatvan-utca 13.

Hajdusági Bajuszpedró.

Szép bajusz

Védjegy.

nyerhető a híres Hajdusági bajuszpedró használata által, mely legjobb az összes bajuszpedró készítmények között. A bajuszt nem törí, nem tépi, mindég szép állásban tartja és soha sem keményedik meg.

Egy doboz 50 fillér.

Kapható:

Dr. Rotschnek V. Emil utóda

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerésznél

DEBRECZEN, Kossuth-u. 8 sz.

Valamint minden debreczeni gyógyszerárban.

Legrégibb és legnagyobb butor raktár DEBRECZENBEN.

BUTOROK

a legnagyobb választékban, jutányos árban, izléses és legsolidabb kivitelben csakis

KILLER EDE

butorgyáros, cs. és kir. udvari szállítónál

DEBRECZEN,

főpiacz, a főtörszével szemben kaphatók, hol egy a legerősebb, mint a legdiszesebb menyasszonyi kelengyék, szobaberendezések és díszítések kifogástalanul eszközöltenek.

Kwizda-féle

korneuburgi marha-táppor.

Életrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok számára. A legtöbb istállóban 50 év óta használatik falánkág hiányánál, rossz emésztésnél, a tej jobbitására és a tehének tejbőségének fokozására. 1 doboznak ára K 1.40, 1/2 doboz K —.70.

Főraktár Magyarország részére: **Török József** gyógyszerész, Budapest, Király-utca 12 és Andrássy-ut 26. szám,

KWIZDA FERENCZ JÁNOS

cs. és kir. osztr. magy. román kir. és bulgária fejed. udv. szállító.

Kertületi gyógyszerész Korneuburgban Bécs mellett.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gép- és malom tulajdonosok és szakiparosok figyelmébe!

Tisztelettel tudatom, hogy műhelyemet kibővítettem és több új géppel is felszereltem, többek közt

Vasszterga- és vasgyalu géppel

eddig ez utóbbinak Hajdumegye közönsége nagy hiányát érezte, mert minden csekély munkát Bpestre kellett küldeni gyalulás végett.

Továbbá elvállalok mindenféle **gép-részek** ujonnan készítését vagy javítását, **szerszámgépek** készítését.

Ájánlom szabadalmazott vasszerkezeti és felülnyomásu

borsajtóimat és szőlőzúzóimat

mely az eddigieket teljesen felülmulja.

A borsajtó **fatányérral**, ugy hogy a mustlé vasrészekkel nem érintkezik s ez által a bor későbbi megfeketedése meggátoldik. A törkölyt egy darabban lehet kivenni.

Elvállalt munkát felelősség mellett pontosan és a lehető **legolcsóbb árban** teljesítek.

Szíves pártfogást kérek, tisztelettel

PREIZLER MÓR

műlakatos és gépjavitó műhelye

DEBRECZEN, Deák Ferencz-utca 22.

Erdei József

épület- és műlakatos

DEBRECZEN, Kandia-utca 19.

a legolcsóbb árak mellett vállal **épületeknél** előforduló **egyszerű** és **disz munkákat.**

Vasszerkezet munkákat benyújtott, vagy általa szerkesztett rajz után **tökéletes kivitelben.** Kivánatra tervvel és rajzzal is szolgál.

Gyors és sikerült munkáért felelősséget vállal.

Eladó birtok és szeszgyár.

Egy 1200 katasztrális hold kiterjedésű, kitűnő minőségű birtok, melyen a legjobb karban lévő gazdasági épületeken kívül egy mezőgazdasági szeszgyár van, évi 2000 hectoliter termelés és hectoliterenként 10 korona refactióval, 50 katasztrális hold dohánytermelési engedéllyel **eladó.** — Hol és kivel lehet értekezni? megmondja a kiadóhivatal.

Apró hirdetések.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A egységes hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Miklós és Markbreit fiók üzletében Piacz-utca fő tőzsde mellett. Hallatlan olcsón beszerezhető kalapok, cipők, ingek, nyakkendők, pénz-, szivar- és cigarettatárczák, séta botok, játékok, gyermek-kocsik, zománca edények és számtalan itt fel nem sorolt áru.

Üzletfelosztás miatt kitűnő hegyborok hektoliterje 12 forint, literenkint 20 kr. Rizling 22 krajczárjával, Piacz-utca 34. sz. ház pinczében kapható. Üres gönczi hordók is eladók.

Logelő kiadó 5—600 birka részére. Mikepércs, Bodóháza, Steiner Adolfnál.

Kiadó bolt sarok ház, jó forgalmu helyen cipésznek vagy husmérésnek, Meszena-utca 26.

Egy tanuló felvétetik a Maradék áruházban.

Gépsz. ki összes gépek kezelésébe, javításába szakértő, állást keres. Czim a kiadóba.

Használt vetőgépek 13, 15, 17 soros teljesen kijavítva olcsó árban kényelmes fizetési feltételek mellett kaphatók **Rahmer Sándornál** Piacz-u. 26. sz. nagy trafik udvar. Ugyanott egy Ganz gyártmányu szab. **Schweitzer** daráló és egy teljesen üzemképes használt **járgányos cséplőkészlet** is igen olcsón eladó.

19 köblös szántóföld tanyával együtt eladó vagy bérebe kiadó az Ujféldön. 7 nyilas szőlő a Nagymartinkán szakaszonként is eladó. Értekezhetni Pacsirta u. 47. sz. a

Elutazás miatt, Hamburgi és Amerikai teljesen új különleges tárgyak u. m. képek, poharak, asztalterítők ugyszintén házi és szobadiszkek eladók. Tóth János Homokkert I. járás 44. szám.

Szőlőtelepítésre igen alkalmas 20—25 hold terület a város közelében, parcellánként vagy egészben eladó. Értekezhetni Pacsirta-utca 53.

Debreczeni első elektrotechnikai vállalat távbeszélő és távjelző berendezésekre, villamhárítók, villamvilágítás és erő átvitelre, villamos jelzőtelepek, tűzjelzők, vizállás-mérők. Elvállal mindennemű az elektrotechnika szakába vágó berendezéseket és javításokat **Földvári L.** Kossuth-utca 1. szám az udvarban. — Telefon szám 168. Távbeszélő és táviró építéshez szükséges mindennemű készülékek és anyagok, valamint gyógyászati, physikai készülékek és telepek raktára.

Fegyverműves műhely, ahol e szakmába vágó dolgok a legolcsóbb árban s legjobban eszközöltetnek. Skóth Sándor fegyverműves, Piacz u. 34. (Főposta mellett.)

Felvétetik egy esetleg 2 tanuló havi 5 frt fizetéssel Bányai József zsinór-, gomb- és paszomány gyárban, Debreczen, Piacz utca 48.

Eladó vegyes kereskedés, forgalmas, vasut- és dohánybevéltő hivatalhoz vezető fő-utcán örökáron, te ek és mellék épületekkel Hajdu-Dorogon. Értekezhetni Barna Mihály kereskedővel Hajdu-Dorogon 874. sz. alatt.

Tanuló felvétetik lakatos és diszmű fényező iparosnál Debreczen, Piacz-utca 83.

Csinosan butorozott szoba, külön bejárattal, kiadó Széchenyi-u. 27. sz. a.

Boreczet. házi kezelésű, eladó Hatvan-u. 9. 9938/1904.

Amateur fényképezési szaküzlet.

CSOKONAI-NYOMDA

(Ruzicska Gyula és Társa)

DEBRECZEN, Kossuth utca 13. szám.

Fényképező gépek, lemezek, papírok, mindennemű vegyszerek és kellékek

gyári áron kaphatók.

Árlejtési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tanácsa a 6468/1904. sz. t. határozatával a guti erdészlak tervszerű építéséhez szükséges építési munkák biztosítása céljából zárt ajánlati versenytárgyalást hirdet.

A teljesítendő munkálatok a következő összegekkel vannak előirányozva :

I. Föld, kömüves burkoló és elhelyező munkák	6471 kor. 45 fil.
II. Burkolatok	308 „ 70 „
III. Vasszerkezeti munkák	618 „ 30 „
IV. Ács munkák	2615 „ 57 „
V. Tetőfedő munka	1710 „ 61 „
VI. Bádogos „	844 „ 12 „
VII., VIII., IX., X. Asztalos, lakatos, üveges, mázoló munkák	2626 „ 66 „
Együtt: 15195 kor. 41 fil.	

azaz Tizenötezeregyszázkilencvenöt korona 41 fillér.

Ajánlat tehető minden munkanemre külön-külön, vagy az összes munkára.

A pályázatban résztvehet minden kellő képesítéssel bíró vállalkozó és iparos.

Csakis írásbeli zárt ajánlatok fogadtnak el, melyekben az ajánlatba hozandó egységárak vagy százalék engedmény betűvel és számmal tisztán, olvashatóan kiirandók.

Pályázó köteles ajánlatában kijelenteni, hogy a tervet, költségvetést, vállalati feltételeket és a helyi viszonyokat ismeri s azokat magára kötelezőknek elvállalja.

Minden ajánlattevő köteles az előirányzati összeg 5%-át bánatpénzül készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban a városi pénztárnál letenni s a letéti jegyet ajánlatához mellékelni.

Ily letéteket a városi házipénztári hivatal f. évi július hó 26-án délután 4 óráig fogad el.

A szabályszerűen bélyegzett írásbeli zárt ajánlatok **f. évi július 26-án d. u. 5 óráig** a polgármesteri hivatalhoz nyújtandók be. A beérkezendő pályázatok **f. évi július hó 27-ikén d. e. 10 órakor** a város nagy tanácstermében nyilvánosan bontatnak fel.

Elkészve beadott, távirati- vagy utóajánlatok, valamint kellően fel nem szerelt s kétes kifejezéseket tartalmazó ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A városi tanács fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezendő ajánlatok közül szabadon választhasson, vagy azok mellőzésével a munkák biztosítására másképen intézkedhessenek.

Minden ajánlattevő ajánlatának a felbontástól számított 30 napig kötelezettségben marad.

A terv, költségvetés és vállalati feltételek a mérnöki hivatalban Simonffy-utca 2/b. szám. II. em. 13. ajtó) a hivatalos órák alatt megtekinthetők, a hol a kívánt felvilágosítások is megadtnak.

Debreczen, 1904. július hó 11.

A városi tanács.

Uj árukat kaptam! és pedig olyan szép divatosokat fehér és színes batiszlokban, cretonokban, női ruha szövetekben, de különösen minden színű selymes ruha vásznakban, hogy aki igazán szép és divatos (nem régi álott) kelmét akar vásárolni az el ne mulassza a **MARADÉK ÁRUHÁZAT** a Bika szálloda mellett meglátogatni.

1 méter finom Taft selyem 49 krajczár.

Üzleti elvem: „Élni és élni hagyni.”

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczenben, a főpostával szemben.